

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

Program potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w tym w szczególności rodzin z problemem uzależnień

Rozdział I. Cele programu

1. Podstawowe cele „Program potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w tym w szczególności rodzin z problemem uzależnień”, zwanego dalej Programem obejmują:
  - a) podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności rodzin z problemem uzależnień,
  - b) zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób dorosłych i dzieci doświadczających przemocy domowej,
  - c) zwiększenie skuteczności interwencji i dostępności do programów adresowanych do osób stosujących przemoc domową,
  - d) podnoszenie standardów pracy podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

2. Regulacje zawarte w Programie dotyczą:
  - a) trybu potwierdzania kwalifikacji Specjalistów lub Konsultantów w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
  - b) organizacji i obsługi Programu.

Rozdział II. Potwierdzanie kwalifikacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

1. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności rodzin z problemem uzależnień mogą ubiegać się o **Certyfikat Specjalisty lub Konsultanta** w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

2. Certyfikaty **Specjalisty lub Konsultanta w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej** przyznaje Dyrektor KCPU po uprzednim zdaniu egzaminu przez osobę ubiegającą się o Certyfikat.

3. Dyrektor KCPU może przyznać **Certyfikat Specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej**, osobom szczególnie zasłużonym w tym zakresie. Certyfikat zostaje przyznany po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. W uzasadnionych przypadkach Dyrektor może odstąpić od w/w zasady.

Rozdział III. Kryteria ubiegania się o Certyfikat

A. Certyfikat Specjalisty

a) Ukończenie szkoleń (minimum 200 godzin dydaktycznych, w tym jedno co najmniej 50 godzinne) przygotowujących do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej i osobami stosującymi przemoc domową, o zakresie tematycznym obejmującym m. in.:

- źródła przemocy, sytuację psychologiczną członków rodzin z problemem przemocy – doświadczających przemocy i stosujących przemoc, konsekwencje doświadczania przemocy domowej;
- zasady kontaktu z członkami rodzin, w których dochodzi do przemocy domowej;
- interwencję i pomoc w kryzysie;
- pomoc psychospołeczną, socjalną i prawną, osobie dorosłej doświadczającej przemocy domowej;
- interwencję wobec osoby stosującej przemoc domową;
- pracę w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych z osobami stosującymi przemoc domową oraz pracę w ramach programów psychologiczno-terapeutycznych z osobami stosującymi przemoc domową, a także pracę w ramach programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych programami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi;
- pomoc socjoterapeutyczną i psychologiczną dziecku krzywdzonemu;
- pracę interdyscyplinarną w opracowaniu strategii pomocy i pomaganiu rodzinom, w których dochodzi do przemocy domowej;
- prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej.

b) Posiadanie wykształcenia wyższego znajdującego zastosowanie w pracy związanej z przeciwdziałaniem przemocy domowej (np. praca socjalna, psychologia, pedagogika, resocjalizacja, socjologia, medycyna, prawo).

c) Posiadanie co najmniej 5 letniego udokumentowanego doświadczenia w pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności rodzin z problemem uzależnień.

d) Zdanie egzaminu.

B. Certyfikat Konsultanta

a) Ukończenie szkoleń (obszar tematyczny i godzinowy analogiczny jak w przypadku Specjalisty).

b) Posiadanie wykształcenia średniego lub wyższego nie spełniającego kryteriów wskazanych w Rozdziale III A pkt. b)

c) Posiadanie co najmniej 5 letniego udokumentowanego doświadczenia w pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności rodzin z problemem uzależnień.

d) Zdanie egzaminu.

Rozdział IV. Zasady egzaminowania

1. Nad właściwym przebiegiem procesu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności rodzin z problemem uzależnień czuwa Rada ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
2. Terminy sesji egzaminacyjnych określa Dyrektor KCPU. Terminy te podawane są do wiadomości na stronach internetowych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, w terminie nie krótszym niż na 60 dni przed sesją egzaminacyjną.
3. Każdorazowo, nie później niż 45 dni przed sesją egzaminacyjną na stronie internetowej KCPU umieszczane są pytania testowe, spośród, których 40 pytań będzie wchodziło w skład testu egzaminacyjnego oraz przykładowy opis sytuacji rodziny, w której dochodzi do przemocy domowej wraz z pytaniami do opisu.
4. Na stronie internetowej KCPU dostępny jest spis lektur obowiązkowych i uzupełniających oraz aktów prawnych, których znajomość jest niezbędna do prawidłowego przygotowania się do sesji egzaminacyjnej.

5. Dyrektor KCPU akceptuje skład Komisji egzaminacyjnej w trybie niezbędnym do przygotowania i przeprowadzenia egzaminów.
6. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi 3 osoby z Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Komisja ze swojego składu wybiera Przewodniczącego Komisji.
7. Kandydaci ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu zobowiązani są złożyć na adres korespondencyjny Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie podanym w ogłoszeniu dotyczącym sesji egzaminacyjnej pisemne zgłoszenie na formularzu stanowiącym załącznik nr 1 do Programu. Wypełniony formularz (zał. 1) należy przesłać w formie papierowej i w formie elektronicznej, w programie Word na nośniku cyfrowym - pamięć USB (pendrive).
Razem z formularzem zgłoszenia kandydaci składają kserokopie dyplomu, lub innego dokumentu potwierdzającego wykształcenie, kserokopie zaświadczeń o ukończeniu szkoleń wraz ze wskazaniem liczby godzin, dokumenty potwierdzające doświadczenie zawodowe. Załączone dokumenty powinny być opatrzone poświadczeniem za zgodność z oryginałem, według następującego sposobu: „za zgodność z oryginałem”, wraz z czytelnym podpisem i datą na każdej ponumerowanej stronie dokumentu.
Do pakietu dokumentów należy dołączyć również 3 egzemplarze na nośniku cyfrowym - pamięć USB (pendrive) zapisu rozmowy z klientem wraz z krótkim opisem jego sytuacji rodzinnej i zgłoszonego problemu.
8. Złożone dokumenty podlegają ocenie Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Kandydaci nie później niż 30 dni przed sesją otrzymują pisemną informację o dopuszczeniu do egzaminu wraz ze wskazaniem daty sesji egzaminacyjnej, do której zostali dopuszczeni.
9. W przypadku wątpliwości Rada ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej może wystąpić do osoby ubiegającej się o certyfikat o uzupełnienie nadesłanych informacji.
10. Jeśli kandydat nie spełnia kryteriów niezbędnych do dopuszczenia do egzaminu, otrzymuje pisemną informację wraz z uzasadnieniem.
11. Osoba niedopuszczona do egzaminu ma prawo odwołać się od decyzji do Dyrektora KCPU. Rozstrzygnięcie Dyrektora jest decyzją ostateczną.
12. W momencie rozpoczęcia egzaminu, w obecności osób do niego przystępujących, Przewodniczący komisji egzaminacyjnej dokonuje losowania testu egzaminacyjnego.

13. Po każdej sesji egzaminacyjnej komisja przedkłada Dyrektorowi KCPU pisemny protokół z przebiegu sesji.

14. Osoby, które uzyskają pozytywną ocenę z egzaminu otrzymują Certyfikat Specjalisty lub Konsultanta w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, przyznany przez Dyrektora KCPU.

Rozdział V. Przebieg egzaminu

1. Egzamin składa się z czterech części:

Nagranie rozmowy indywidualnej z klientem – czas trwania 30-45 min., zapis (3 egzemplarze) rozmowy z klientem na nośniku cyfrowym - pamięć USB (pendrive).

Do pendrive należy dołączyć oświadczenie o zgodzie klienta na nagranie rozmowy na potrzeby przedstawienia komisji egzaminacyjnej stanowiącym załącznik nr 2 do Programu.

Przy ocenie będą brane pod uwagę między innymi:

- cel, struktura i porządek rozmowy;
- umiejętność nawiązywania i podtrzymywania kontaktu;
- zastosowanie podstawowych strategii komunikacyjnych;
- posługiwanie się przez osobę pomagającą, interdyscyplinarną wiedzą z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej;
- umiejętność prowadzenia rozmowy psychologicznej.

Maksymalna liczba otrzymanych punktów – 30

Zapis rozmowy z klientem oceniany jest przez członka Komisji egzaminacyjnej, który przygotowuje także pisemną, opisową ocenę rozmowy. W przypadku negatywnej oceny, zapis rozmowy jest oceniany przez pozostałych dwóch członków Komisji. Szczegółowe kryteria oceny zostały wskazane w załączniku nr 3 do Programu.

Część testowa - obejmująca pisemne odpowiedzi na pytania z obszarów wskazanych w pkt 2. Test zawiera 40 pytań, z których 80% jest jednokrotnego wyboru zaś 20% stanowi pytania otwarte. Wszyscy zdający, piszą test w tym samym czasie.

Maksymalna liczba otrzymanych punktów- 40

Analiza casusu - zadaniem zdającego egzamin jest wylosowanie casusu i przeprowadzenie analizy opisanej sytuacji.

Maksymalna liczba punktów – 20

Rozmowa z Komisją Egzaminacyjną - w jej trakcie zdający odpowiada na pytania dotyczące casusu, nagranej rozmowy i odpowiada na dodatkowe

pytania z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej m. in. dotyczące wykonywanej pracy. Członkowie Komisji będą brali pod uwagę także umiejętność dokonania przez osobę zdającą egzamin, autorecenzji przeprowadzonej rozmowy z klientem (np. mocne i słabe strony rozmowy, jakie elementy rozmowy należy uznać za cenne i pomocne w osiągnięciu założonego celu, nad jakimi elementami rozmowy należałoby w przyszłości popracować, itp.).

Maksymalna liczba punktów – 30

2. W trakcie egzaminu będą oceniane następujące obszary kompetencji:

Wiedza :

- zjawisko przemocy domowej (definicja, perspektywy, rozmiary, diagnozowanie, formy, charakterystyka, źródła, skutki, dynamika, opis, podstawowe pojęcia);
- sytuacja osoby doznającej przemocy domowej, w tym dziecka (cykle, mechanizmy, syndromy, PTSD, syndrom sztokholmski, wtórna wiktymizacja,);
- osoba stosująca przemoc domową (źródła, uwarunkowania, czynniki ryzyka, modele wyjaśniające, mechanizmy);
- prawo: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz akty wykonawcze, Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, prawo karne, rodzinne, cywilne, wspomagające ustawy, stosowanie prawa w praktyce;
- strategie postępowania - w tym procedury interwencyjne (procedura „Niebieskie Karty”), interdyscyplinarność, rodzaje pomocy, kompetencje i rola służb, narzędzia;
- osoba pomagająca i standardy pracy (postawy, etyka zawodowa, zagrożenia, wypalenie zawodowe, relacje z klientami i ze współpracownikami, warunki pracy z klientem).

Umiejętności:

- nawiązywania kontaktu z klientem;
- współpracy z klientem, wykorzystania zabiegów komunikacyjnych między innymi: parafrazy, odzwierciedlenia, klaryfikacji;
- identyfikacji potrzeb i określanie celu klienta;
- pracy zespołowej;
- współpracy z innymi służbami;
- planowania i prowadzenia procesu pomagania;
- ewaluacji i autoewaluacji;
- dobierania adekwatnych narzędzi do sytuacji.

Postawy:

- przekonania i porządek poznawczy;
- nastawienie do klienta;
- nastawienie wobec zmian;

- własne prawa, możliwości i ograniczenia;
- poszanowanie godności i podmiotowości klienta;
- motywacja do pomagania.

3. Egzamin zostanie uznany za zdany, gdy suma punktów ze wszystkich czterech części wyniesie minimum 70 %. Osoby, które osiągną wynik w przedziale od 90 do 100 % będą wyróżniane specjalnym pismem przesłanym do nich i do ich pracodawców.

4. Osoba, która uzyska z testu mniej niż 20 punktów nie zostanie dopuszczona do dalszych części egzaminu.

5. Egzamin odbywa się w ciągu jednego dnia.

6. Osoba, która nie zda egzaminu, może ponownie ubiegać się o Certyfikat nie wcześniej, niż po 6 miesiącach od dnia egzaminu.

Rozdział VI. Organizacja i obsługa Programu

1. Obsługę organizacyjno-techniczną Programu prowadzi KCPU.

2. Zakres obsługi obejmuje:

- a) bieżącą obsługę sesji Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- b) udostępnianie wzorów wniosków dla kandydatów ubiegających się o egzamin, gromadzenie wypełnionych wniosków i załączników do nich;
- c) prowadzenie bazy danych kandydatów i osób, które otrzymały Certyfikaty Specjalisty/Konsultanta w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- d) obsługę sesji egzaminacyjnych.

Rozdział VII. Przepis przejściowy

Zachowują ważność Certyfikaty **Specjalisty/Konsultanta w zakresie/obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie** przyznane przez Dyrektora PARPA/KCPU, przed dniem nowelizacji Programu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w zakresie/obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinach w szczególności z problemem alkoholowym/ Programu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym w szczególności rodzin z problemem uzależnień.

Warszawa, 28.08.2023 r.

dr n. med. Piotr Jabłoński
Dyrektor KCPU

Załączniki:

1. Formularz dla osób przystępujących do egzaminu na Specjalistę/Konsultanta w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Oświadczenie o zgodzie klienta na nagranie rozmowy na potrzeby przedstawienia komisji egzaminacyjnej.
3. Kryteria oceny rozmowy z klientem.